

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. In qua tertia & quarta ratio ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

non est forma exercita, non componit, nec constituit actualiter Divum Petrum; ergo numerus actualis, quod est compositum actuale petit formam actualem, & exercitam.

115 Probat minor, etiam quando non componit hic homo v.g. actualiter numerum, est ultima unitas aptitudinaliter; ergo ex eo quod sit aptitudinaliter ultima unitas non est forma exercita numeri. Antecedens est certum, quia etiam si hic homo non componat actualiter numerum habet aptitudinem, ut intellectus ultimo loco numeret illum, vel si non habet aptitudinem, sine dubio ultima numerabilitas distinguitur a quantitate, quia separatur ab illa quod intendimus, & adversarij negant. Probatur consequentia, forma exercita est, quæ actu exercet munus formæ, actualiter informando materiam, & componendo numerum; sed supponimus quod hic homo non componat actualiter numerum; ergo non est forma actualiter exercita numeri.

116 Dices esse actualiter exercitam, quando coniungitur cum alia unitate, scilicet quando Petrus est coniunctus cum Ioanne.

117 Sed contra primo, vel talis coniunctio est localis, vel intellectualis: sed utraque est denominatio extrinseca; ergo forma est exercita per aliquam denominationem extrinsecam; maior procedit a sufficiente enumeratione coniunctionis, quæ possunt esse in duabus unitatibus discretis physice, id est, non unitis physice; vel dicant adversarij quidnam sit illa coniunctio; probatur minor, & imprimis de coniunctione per mentem concedunt adversarij; & ratio est manifesta, quia est extrinsecum, & per accidens, quod mens mea v.g. coniungat Petrum, & Paulum, quia talis coniunctio est cognitio repræsentans Petrum, & Paulum ut unitos: sed cognitio mea taliter repræsentans est omnino extrinseca respectu Petri, & Pauli; ergo talis coniunctio mentalis est omnino extrinseca respectu illorum.

118 De locali non est minus certum, & præterea non est necessaria ad numerum, quia unitates omnino distantes possunt componere numerum actualiter, nam Rex Hispaniæ, Rex Galliæ, & Rex Angliæ componunt actualiter numerum ternarium hominum, & Arithmeticus potest in illis efficere suas demonstrationes, scilicet quod sit divisibilis in partes inæquales, & quod sit æqualis alteri numero ternario, & inæqualis quaternario; ergo impertinens est coniunctio localis.

119 Contra secundo; ergo quando componit Petrus numerum ternarium cum Ioanne, & Paulo etiam componit binarium cum Ioanne simul; patet consequentia, quia ut componat numerum binarium, & sit forma exercita illius, solum requiritur quod coniungatur cum Ioanne; sed etiam quando coniungitur cum Paulo est coniunctus cum Ioanne; ergo habet quicquid est necessarium, ut componat actualiter numerum binarium, patet consequentia, habet rationem ultimæ unitatis aptitudinaliter respectu Ioannis, & exercitium illius, quod est coniunctio actualis cum illo, sed ut sit

120 forma actualis numeri binarij, solum requiritur quod sit ultima unitas aptitudinaliter, & exercita, quod totum habet in casu posito; ergo quatenus est pars numeri ternarij constituit numerum binarium; ergo numerus binarius includitur in numero ternario specie distincto ab illo, ac proinde una species includitur in alia, quod est con-

tra Aristotelem, & contra omnes adversarios; alias numerus binarius esset quid incompletum.

Dices, ut Petrus sit forma numeri binarij, debet dicere negationem alterius tertie unitatis.

Sed contra, quia unitas constitutiva formaliter numeri ut talis, est quid positivum, quia est quantitas; ergo non constituitur in ratione formæ, & ultimæ per negationem; probatur antecedens, numerus est quid positivum; ergo quantitas constitutiva illius est etiam quid positivum: antecedens est manifestum præcipue in sententia Adversariorum, quia omne quod ponitur per se in prædicamento est quid positivum: sed numerus ponitur per se in prædicamento: ergo forma talis numeri est quid positivum. Probatur consequentia, omne illud quod constituit aliquod positivum ens est positivum: sed ultima quantitas ut ultima est, constituit numerum positivum; ergo ultima quantitas ut ultima, est quid positivum: maior est certitudo constitutum participat naturam constituentis, & ideo implicat quod accedens constituat compositum substantiale; minor est sententia adversariorum, consequentia legitime inferitur.

Vbi advertit, quod illæ quantitates discretæ dicuntur entitates positivas quantitatibus, & etiam negationem divisionis in se per quam constituitur unaquæque in esse vnius transcendentaliter, numerum autem primario constituitur, ut ipsi adversarij asserunt, quatenus sunt quantitates, & sic constituitur primario speciem quantitatibus ut sic quæ est quantitas discreta, quæ primario habet essentiam quantitatibus, & secundario habet suam unitatem ut attributum; ergo unaquæque ut constituit, dicit rationem quantitatibus, & secundario unitatem, quia eo modo se habet constitutum, quo est constitutum per illud, sed constitutum, quantitas discreta scilicet primario est positiva entitas, species nimirum quantitatibus, & secundario dicit unitatem; ergo similiter unaquæque quantitas primario dicit positivam rationem quantitatibus per quam constituit quantitatem, & secundario dicit unitatem transcendentelem in vestra sententia, cum illo ordine positivo numerabilitatis, ita ut ex quantitatibus positive ordinatis per numerabilitatem secundum rationem prioris, & posterioris constituantur quantitas discreta in esse talis. Tunc si tam materia, quam forma compositi per se primario positivi debent esse primario entia positiva; æqui ultima quantitas, quatenus ultimo numerabilis est forma primario, & per se numerus; ergo est primario, & per se positiva ratio; ac proinde primario, & per se non constituitur in esse ultimæ per negationem alterius tertie unitatis.

SVBSECTIO III.

In qua tertia, & quarta ratio ponuntur.

Tertio argumentor, sic infringendo rationem quandam Patris Rubij, qui ex eo probat numerum esse ens per se, quia est sensibile per se, hoc est, visibile per potentiam visivam, cum autem potentia visiva accipiat unitatem per se a suo obiecto, sit ut numerus, qui est obiectum eius per se sit ens per se.

Sed contra primo, etiam cumulus, seu acervus lapidum est visibilis per se: ergo etiam ens per se sit ens per se.

128 per se: sed hoc est contra ipsum Rubium, & contra omnes Doctores; ergo ex eo quod numerus sit visibilis per se non erit necessario ens per se: antequam constet ipsa experientia, quis enim non videat plures lapides si sunt debite approximati potentiae visivae?

129 Confirmatur, actus intellectus cognoscit cumulum vt cumulum, seu vt acervum: sed actus intellectus est ens per se vnum, sicut actus videndi; ergo cumulus vt cumulus est ens per se: patet consequentia, sicut actus videndi, & potentia visiva habent unitatem a suo obiecto, ita etiam actus intellectus, & ipse intellectus; sed quia potentia visiva, & actus visionis habent suum esse, & unitatem a suo obiecto nimirum numero, colligit Pater Rubius numerum esse ens per se: ergo propter eandem rationem colligitur cumulum esse ens per se, quia intellectus, & actus intelligendi, qui sunt entia per se habent pro obiecto cumulum vt cumulum; sed haec ratio nullius momenti est ad probandum cumulum esse ens per se, quia summum absurdum est tale dicere; ergo similiter nullius momenti est sumptum argumentum a potentia visiva ad probandum numerum esse ens per se.

130 Secundo contra, & labefacto fundamentum P. Rubij, cui innititur argumentatio illius, numerus (quem ponunt adversarii) vt numerus non est visibilis per se: ergo non est sensibilis per se; consequentia est manifesta, in tantum enim numerus est sensibilis per se in quantum est visibilis per se; ergo si non est visibilis per se, non erit sensibilis per se; probatur antecedens; numerus constituitur

131 per numerabilitatem, & per rationem prioris, & posterioris, sed potentia visiva non percipit numerabilitatem, nec ordinem prioris, & posterioris; ergo potentia visiva non videt numerum vt numerus est; maior est sententia adversariorum: minor est certa, nam numerabilitas, &c. est aptitudo quam habent unitates, vt cognoscantur ab intellectu, vna prius, & altera posterior, sed illa aptitudo formaliter non cognoscitur a potentia visiva, cuius obiectum adaequatum est lucidum, & coloratum, & nulla potentia materialis cognoscit capacitates obiectorum vt cognoscantur, v.g. potentia ipsa visiva non videt visibilitatem sui obiecti: consequentia est manifesta, nam vt cognoscatur per se aliquod obiectum non sufficit quod cognoscatur id quod est idem cum illo, sed ipsum debet videri, & cognosci formaliter, & expresse; sed licet videatur, & cognoscatur per potentiam visivam quantitatis, quae est idem cum potentia illa, seu numerabilitate, non videtur talis potentia, seu numerabilitas expresse, & formaliter; ergo.

133 Maior est certa, nam intellectus evidenter cognoscit per principia metaphysica Deum quatenus vnum infinitum, & immensum, qui quatenus talis est idem cum trinitate personarum, & nihilominus intellectus per talia principia non cognoscit evidenter trinitatem personarum, quia illa solum fide cognoscitur in hac vita: ergo vt aliquod obiectum cognoscatur ab aliqua potentia, non sufficit vt cognoscatur per illam id quod identificatur cum tali obiecto, vt patet in ipsa potentia visiva; nam etiam si videat colorem, qui est idem cum intelligibilitate, vt videt per se intelligibilitatem, & intelligibilitas non est sensibilis per se: minor non est minus certa, quia numerabilitas ex parte quantitatis est tantum quaedam intelligibilitas, vt concedunt omnes adversarii.

135 R. P. Ildeph. de Peña fel Theol. Schol. Tom. I.

sarij, & ratio est manifesta, quia intelligibilitas nihil aliud est quam capacitas vt obiectum taliter, vel taliter intelligatur; & praeterea, quia illa capacitas reducitur ad actum per intellectionem, quatenus actualiter intelligibiliter numeratur quantitas; ergo numerus vt numerus non cognoscitur per visum formaliter, & expresse; patet consequentia, quando non cognoscitur formaliter, & expresse forma alicuius concreti, non cognoscitur illud concretum vt tale est formaliter, & expresse; sicut si non cognoscitur albedo, non cognoscitur formaliter album, quia albedo est forma albi; sed numerabilitas est forma numeri: ergo si non cognoscitur numerabilitas formaliter, & expresse per potentiam visivam, non cognoscitur formaliter, & expresse per ipsam numerus vt numerus; ergo non est sensibilis per se.

137 Quarto sic argumentor, quia partes, quae non habent maiorem unitatem in toto, quam haberent si non essent in illo non sunt partes alicuius totius, quod est per se vnum: sed quantitates alicuius numeri non habent maiorem unitatem in numero, quam haberent si non essent in illo: ergo tales quantitates non sunt partes alicuius totius, quod sit ens per se vnum: ergo numerus non est ens per se: maior est evidens, quia vt aliqua plura component aliquod vnum debent habere unitatem inter se, alias si non habent unitatem non poterunt constituere vnum; quapropter partes, quae sunt separatae inter se non component quatenus sic separatae vnum totum; unde partes quae actu component, quatenus in toto composito sunt, debent habere unitatem, quam non habent extra compositum; & sic quando tales partes non habent magis unitatis in toto, quam extra illud, non component vnum totum, quod sit per se tale; quod exemplis manifestis declaratur; anima enim rationalis, & corpus Divi Petri, maiorem unitatem habebant inter se quando componebant Divum Petrum, & erant in illo vt in toto, ac habent nunc, quando sunt extra illum; & ratio est quia Divus Petrus erat vnum ens per se; & contra ideo lapides in cumulo, seu in acervo non habent maiorem unitatem ac extra acervum, quia acervus, quem component non est vnum ens per se: ergo partes, quae non habent maiorem unitatem in toto, quam haberent si non essent in illo, non sunt partes, &c. Minor sic probatur, quia unitates faciunt numerum, quatenus discretas, & divisas ad invicem, cum de ratione quantitatis discretas sit earentia unionis praecise, & ideo eadem numero quantitas continua potest esse discretas, nam quantitas continua sunt aliquae partes unitas, discretas vero eadem partes unionem carētes ē quibus proprie constituitur multitudo, haec multitudo numerum constituit formaliter, cuius constitutio non est aliqua forma distincta a singulis unitatibus: sed omnes illae aggregatae sumptae, v.g. numerus binarius nihil est praeter duas unitates, quatenus divisas, & discretas, nec potest intelligi numerum addere aliquem modum distinctum ab unitatibus, tum quia duo homines se ipsis sine villo addito sunt duo: ergo sunt numerus binarius, ad quem quid requiritur praeter dualitatem unitatum? Itaque tales partes numeri habent in numero solam unitatem discretionis, per quam ultimo constituunt numerum: sed tales partes habent eandem discretionem extra numerum cum quolibet seorsum sine alia sit etiam discretas, & divisa ab alia; ergo partes numeri in toto non ha-

bent maiorem unitatem ac habent extra totum.

143 Confirmatur, quia impossibile est advenire formam aliquam absolute per se alicui sine illius mutatione: sed sex lapidibus, v. g. senarium numerum constituentibus advenit septimus lapis sine mutatione sex lapidum: ergo nullam formam absolute, ac simpliciter per se de novo acquirunt; imo in vestra sententia, si addatur vnus lapis sex priores unitates desinunt esse sub senaria specie, & incipiunt esse sub septenario absque sui mutatione simpliciter, & per se: ergo numerus nihil aliud est præter ipsas unitates, siquidem præcisa omni formalitate superaddita unitatibus simul sumptis, ex vi ipsarum vt sic solum intelligitur multitudo limitata, & finita: ergo numerus non est magis vnum per se, quam multitudo rerum, sed multitudo rerum non est ens per se: ergo nec numerus.

144 Dices superaddi aliquid supra unitates ex vi cuius fiunt vnum per se.

145 Sed contra, quia homo, Angelus, & equus sunt numerus ternarius, & nihil addunt nec substantiale, nec accidentale propter quod fiant vnum per se; alias illæ tres substantiæ homo, Angelus, &c. si adderent aliquid substantiale vnam substantiam efficerent, quæ sine dubio esset chymera; nec illud additum est accidens; alias compositum ex Angelo, homine, & equo esset totum accidentale, quod est falsum, quia compositum ex substantijs substantia debet esse: sed accidens superadditum non potest constituere vnam substantiam: ergo non potest constituere ternarium illud substantiale.

146 Deinde, quia ipsæ unitates præcise sumptæ, v. g. tres partes aquæ vel tres quantitates, quatenus dividuntur inter se ex partibus fiunt tota, & ideo

147 Aristoteles dixit quantum est divisibile in ea quæ insunt, quorum vtrumque, vel vnumquodque, vnum quid aptum est esse; itaque vnaquæque quantitas ex vi divisionis redditur tota, & completa, cum antea per unionem esset incompleta, & pars; ergo tres illæ quantitates pro vt numeram constituunt sunt entia completa, & plura simpliciter, siquidem constituunt illum pro vt

148 sunt divisæ, & separatæ: ergo numerus ex illis constitutus non est vnum simpliciter: sed plura simpliciter, quia vnum, & plura simpliciter accepta opponuntur inter se teste Philosopho 10. metaphysica tex. 9. vnde de eadem re dici nequeunt;

149 consequentia illa sic patet, quia tres quantitates existentes in tribus hominibus, aut existentes in arbore, homine, & equo, existunt in tribus sub-

150 iectis completis substantialibus: sed accidentia habent suam unitatem, & complementum, aut incomplementum à subiectis substantialibus in quibus sunt, & ideo assunt aduersarij individua-

151 ti, & sumere totum suum esse à subiectis: ergo illæ non sunt vnum, sed plura completa.

SECTIO III.

In qua nostra secunda conclusio proponitur, & probatur.

152 Secunda conclusio: numerus non est species

153 per se, ac proprie quantitatis, probatur. Primo, quia illud quod non est ens per se non potest esse proprie species entis per se: sed numerus non est ens per se: ergo numerus non potest

esse per se, ac proprie species quantitatis; probatur hæc consequentia, quia quantitas est ens per se: sed quidquid dicitur de superiori debet dici de omni contento sub illo; ergo quidquid dicitur de quantitate debet dici de omni inferiori contento sub quantitate; vnde si non potest dici, aliquid prædicatum quod est in quantitate de aliquo inferiori illud non erit proprie species inferior contenta sub quantitate tanquam sub genere: sed prædicatum entis, aut vnus per se, quod dicitur, & verificatur de quantitate vt sic, non potest dici aut verificari de numero: ergo numerus non est proprie species quantitatis; minor illa prima late probata manet *sectio superior per omnes subsectiones illius*. Maior prima est evidens; ideo acervus non potest esse per se species alicuius entis per se, v. g. lapidis vt sic, aut animalis vt sic, &c. quia acervus est ens omnino per accidens, & minime est vnum per se, & animal vt sic, & lapis vt sic sunt entia simpliciter per se; ergo quod non est ens per se non potest esse proprie, &c. Ratio à priori est, quia impossibile est quod in aliquo inferiori proprie, & per se alicuius superioris detur negatio: prædicari alicuius realis, quod vere, & essentialiter datur in superiori; vt v. g. impossibile est quod homo non sit vivens, & habeat negationem vitæ, & hoc, quia est propria species animalis in quo non datur negatio vitæ: sed potius vita, quia est vivens sensibile essentialiter; item impossibile est quod anima rationalis Petri non sit spiritalis, & habeat negationem spiritus, cum sit inferior per se animæ rationalis vt sic quæ vere spiritalis est, & ratio est, quia quidquid dicitur de superiori, dicitur de omni contento sub illo secundum illud axioma Dialecticorum dici de omni, & quidquid negatur de inferiori negatur etiam de superiori.

Secundo sic probatur principaliter, quia si 154 ordo numerabilitatis sufficeret vt quantitates discretæ facerent, aut constituerent vnum ens per se prædicamentale quantitativum, vel vnam propriam speciem quantitatis, etiam sufficeret similiter ordo numerabilitatis in rebus aliorum prædicamentorum, v. g. in substantijs discretis, & non unitis ad hoc vt daretur vnum ens per se substantiale discretum, & vna species per se discretæ substantiæ, & in qualitatibus discretis, seu separatistis, vt constituerent vnum per se qualitativum discretum: sed in nullius sententia datur vnum ens per se substantiale discretum, nec vna per se species discreta qualitatis; imo pro absurdo summo refellitur, & indicatur ab omnibus; ergo ordo numerabilitatis non sufficit vt quantitates discretæ in quibus est, constituant vnum ens per se quantitativum discretum, seu vnam per se ac propriam speciem quantitatis; minor, & consequentia sunt manifestæ, vt ex terminis patet: maior sic demonstratur, vbi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis: sed per vos tota ratio formalis adæquate sufficiens ad constituendum ex quantitatibus discretis vnum ens per se quantitativum, seu vnam per se ac propriam speciem quantitatis est ordo numerabilitatis: ergo evidenter sequitur quod eadem, aut similis ratio formalis ordinis numerabilitatis, quæ datur in substantijs discretis, & in qualitatibus discretis, &c. sufficiat ad constituendum ex substantijs discretis, in quibus est talis ratio formalis vnum ens per se substantiale discretum, & ex qualitatibus discretis vnam per se speciem